

GAZETA NARODOWA Y OBCA.

Sine ira & studio, quorum causas procul habeo.

C. Tacit.

Z WARSZAWY W SOBOTĘ DNIA 20. SIERPNIA ROKU 1791.

Doniesienie o obozowaniu woysk rzpltey, tak w Koronie, iak i w W. X. Lit:

Obóz pierwszy w Braclawiu pod kommandą xcia Jozefa Poniatowskiego, Jenerala majora, składać będą = Dywizye Braclawska i Kijowska. — 2. brygady kawaleryi narodowej Lubowickiego jenerala i Wielohorjskiego brygadiera. — 6. szwadronów brygady Dzierżka. — 6. szwadronów brygady Jędrlicza. — 1. pułk Korwickiego. — 1. pułk buławy polney. — 4. szwadrony pułku buławy wielkiej. — 1. pułk xcia Jozefa Lubomirskiego. — in summa 64. szwadronów. — 1. batalion regimentu buławy wielkiej. — 1. batalion regim: Ilinjskiego. — 2. bataliony reg: Malczewskiego — 1. batalion reg: ordynacyi Ostrogskiej. — 2. bataliony reg: imienia Potockich. = Dywizya Czapskiego G. M. = 1. batalion reg: Czapskiego. — 1. batalion reg: Brodowskiego. — 1. batalion reg: Potockiego star: Szerzeckiego. = Dywizya Kościuszki G. M. — 1. batalion regimentu Gorzeńskiego. — 1. batalion fizilierów szefostwa G. A. K. — 1. batalion reg: Raczyńskiego. — in summa 13. batalionów piechoty. — 5. kompanii artyleryi. Odrąciwszy liczbę głów z każdej brygady i pułku kawaleryi, zostawioną na straże pograniczne, można wnosić, iż obóz ten, złożony będzie z 16, do 17,000 głów. — Obóz ten trwać ma 6. tygodni; a nie tylko w amunicyą wojenną, artyleryą polową, ale i we wszelkie rekwiizyta obozowe, dostatecznie opatrzoney będzie. — Ostatni transport do dywizyi Ukrainkiej wyszedł ztąd dnia 16. i 17. sierpnia, dwoma przedziałami z kilkadziesiąt bryk i powózek.

Obóz drugi dywizyi Małopolskiej, pod kommandą xcia Wittemberskiego Jenerala Leutnanta w wództwie Lubelskim pod Głębam, między Wierpizem i Wisłą, składać będą = 10. szwadronów brygady Hadziewicza. — 4. szwadrony brygady Potockiego. — 8. szwadronów pułku przedniej strazy xcia Wittemberskiego — in summa szwadronów 22. — 2. bataliony regimentu Wodzickiego. — 1. batalion fizilierów. — 1. batalion reg: Działyńskiego. — in summa 4. bataliony, i 1. kompania artyleryi. — Summa głów w tym obozie, 6,224. — Zacznie się d. 1. września; trwać będzie 4. tygodnie.

Oboz trzeci w dywizyi lwskiej W. X. L. pod kommandą Jedyckiego Jenerala Leutn: składać będą = 6. batalionów piechoty. — 12. szwadronów kommanderowanych z 4. pułków przedniej strazy, po 3. z każdego. — Miejsca wybór, w Woiewodztwie Mińskim, zostawiony kommanderującemu; zacząć się ma dnia 25. września, trwać będzie 2. tygodnie.

Resztujące drugie bataliony w koronie, od regimentów pieczych: — 3. bataliony, garnizon Kamieniecki składające. — 2. brygady wielkopolskie Mioduskiego i Biernackiego. — Dywizya cała Wołyńska. — 2. brygady Litewskie — gwardye i pułki, zostają w konfystencyach: częścią iż są potrzebne do wewnętrzney służby, częścią, iż nie są jeszcze usposobione do obozowania. — W tych 3. obozach, znajdować się będzie woyska 30,000. *effective*, zupełnie oporzadzonego tak, iak dawno go Polska nie miała.

Kopia listu kommissyi Cywilno-woyskowej województwa Rawskiego ziemi Gostynskiej, pisanego do Najj. Pana.

„Kommissya porządkowa cywilno woyskowa ziemi „Gostynskiej, seymu teraźniejszego złożona wyrokiem; im „gruntowniey poymuje ważność ustawy siebie, tym jaśniej „widzi gorliwej na się krajową ofiary skutki: dobro, „honor, i sława narodu ztąd powiększane, codzienną jej „stałą się nadgodą. Skład jej, będąc zbiorem obywateli „tów tej ziemi, która nieskażoną nigdy ku majestatowi W. „K. Mci ozdobiona wiernością, od początku nayałskawszego „panowania twego, ile zalicza nayałszych skarbu, woyska, i sprawiedliwości w ciągu onegoż urzędzeń, tyle od „bie a twierdzi swobód szlacheckich, równości ozdób, mo „żnowładztwa, i przemocy zguby. A gdy teraz przez no „wą na dniu trzecim maja ustawę formy rządu, dostrze „ga zabezpieczoną tego wżyskiego trwałość, zamilczyć nie „może, aby na wyraz wdzięczności i dziękczynienia tobie „nayałskawszy Panie nie donieść, i nie wyznać tego: żeśmy „już szczęśliwi, że rządni, że będziemy poważani. — To „wyznanie szczere, to uczucie prawdziwe, gdy ci, Królu „nayałszy, posyła kommissya ziemi Gostynskiej, pewną jest, „że przyjmiesz onęż w dowód nadgodę; bo tę jedyną fo „bie zakładasz, i masz szczególną. My zaś w ten czas do „piero wdzięcznemi tobie, nayukochańszy Panie uznalibyśmy „się, gdybyśmy w potrzebie niosąc ci zdrowia, życia, i „majątków naszych ofiarę, z całością twoją szczęście rzpltey „zabezpieczyli. Wierni Waszey Królewskiej Mości poddani. „Dan na sejsyi dnia 27. miesiąca lipca roku 1791. — Maciej „Nalecz Łęczyński Słta ziemi Gostyn: kommissarz przydują „cy. — Wawrzeniec Zabłocki sędz: ziem: Gostyn: kommis: — „Piotr Łęczyński stol: ziem: Gostyn: kom. — Franciszek Stę „powski podśedek ziem: Gostyn: kom: — Andrzej Saturnin „Bratofszewski pisarz ziem: Gostyn: kom: — Piotr Rzętkowski „komor: ziem: Gostyn: kom: — X. Wojciech Dembowski ka „nonik Kujawski kom. — Stanisław Kaldowski kapitan regim: „piefzego kommissarz.

Z Poznania d. 12. sierpnia. Dnia 10. tego miesiąca, miało tuteysze z jedenastą innemi swego wydziału, obcho dziło uroczyste pierwiastki obywatelskiej wolności — Po odbytey w kościele ś. Stanisława wotywie przez X. Mathy kaw: ord: ś. Stanisł: i kazaniu przez X. Rogalińskiego Dzieka katedr: Poznań: zagaił obrady P. Karowe kons: J. K. Mci, jako pierwszy z porządku deputat, a następnie na dyrekto ra wybrany. Gdy ułatwiono formalności z prawa, jedno myślnemi głosy wykrzykniony został za plenipotentą na seym P. Wybicki, Szamb: J. K. Mci, członek deputacyi do układu *codicis civilis & criminalis*: toż obrano sędziów apelacyinych, i ich zastępców. — Nakoniec cały zbiór seymi kujących poprzyśiął na konstytucyą, dnia 3. maja zapadłą.

Listy partykularne z Ukrainy donoszą, iż Moskale nad Dunajem znacznie od turków porażeni byź mieli.

Z Madrytu d. 10. Lipca. Uzbrajania nasze coraz się powiększają, zwłascza od momentu w którym z Francyi nie spo-

spokoyne dochodzą nas wiadomości. Oprócz wojsk, które się już nad granicą znajdują, wysłane ma być korpus do *Nawarry* i *Arragonii*, brygada królewska karabinierów, która w gwałtownych tylko okolicznościach ciągnąć zwykła, i złożona jest z dwóch batalionów gwardyi *hiszpańskich*, złączyć się ma z tym korpusem. Miasta *Walencya*, *Palenxa*, *Zamora* i *Valladolid*, wyznaczone są na miejsca ku schronieniu dla zbiegłych *francuzów*.

Z *Neapolu* d. 14. lipca. Kapitan *Angielskiej* fregaty zwanej *Huzar*, przywiózł tu nayspierwszy, niedokładną wiadomość: iż król *Francuzki* szczęśliwie za granicę wyjechał. Monarcha nasz darował mu bogatą tabakierę z swym portretem, osadzoną brylantami. Minister tutejszy P. *Acton* dawał z tej okoliczności wspaniały obiad, na który wspomniany kapitan był zaproszonym.—*Wzrusz* znowu płomień i lawę wyrzucić zaczął.

Z *Londynu* d. 2. sierpnia. W tutejszej dworskiej gazecie znajdują się dwie proklamacye, ściągające się do rozruchu zdarzonego w *Birmingham*, i w hrabstwach *Warwick* i *Worcester*; w pierwszej, naznaczono nadgrody 100. funt: szter: temu, któryby odkrył dowodząc tego rozruchu, tudzież rozdávającego list zapalający i poduszczający do tego. Zalecono przytym, wszystkim magistratom i sądowiczym osobom, wszelkich użyć sposobów i starań do uskutenienia tego odkrycia. Druga proklamacja ogłoszona jest, przeciwko tym, którzy domy podpalali, i równie 100. funt: szter: wyznaczono nadgrody, kto by u sądu przekonał sprawcę tego występku.—W *Scheffield* i w *Dublinie* wszczęły się także rozruchy, ale stojące tam wojsko, wraz je uśmierzyło: w obydwóch tych atoli miejscach rewolucya *francuzka* nie była zamierzania przyczyną. W *Scheffield* pospólstwo było nieukontentowane, iż taki około miasta, które dotąd służyły do powszechnego użycia, obrócić chciało na prywatną korzyść. W *Dublinie* zaś rozruch wszczął się przez pijanych żołnierzy i niewiały nierządnego życia, w obydwóch tych miastach żołnierze przyłapani byli dać ognia do ludu, strata atoli niebyła znaczną.

Kompania *Indyjska* wysłać miała przed dwoma dniami kuryera londem do *Indyi*; ten dziś wstrzymany został, z przyczyny: iż w *Kairze* powietrze tak frodze grassiuie, iż po tysiąc ludzi na dzień umiera.

Z *Hagi* d. 6. Sierpnia. Ostatnie listy z *Anglii* donoszą iż papiery bankowe znacznie w górę idą, co przypisać należy ugodzie między *Moskwą* i *Anglią*: zaciąg maytków i pieniądze dawane im na rękę, przedłużone są aż do ostatniego sierpnia. Wnoszą niektórzy iż flotta rozzbrojoną nie będzie, i że w gotowości zostanie, nie już na morze *baltyckie*, ale na inne przeznaczenia.

Z *Hamburga* d. 8. Sierpnia. Następujący list zamknięty w butelce, znaleziony był w morzu na dniu 21. lipca, przez rybaka z *Helgolander*, i wraz pod adresem swoim do *Anglii* przesłany.

Do Jmć Pana *Dobie* w *Eaglersham* przy *Glasgow*.

Na okręcie zwanym *Arab* z portu *Leith* do wioch przeznaczonym, w momencie gdy już miał zatonąć.

Mój kochany oycze. Gdy już żadna nie została mi nadzieja widzieć cię oycze mój, i gdy z siedemnastą duszą zatonać muszę, mam sobie za powinność pisać do ciebie, w ufności: iż list ten zawarty w butelce, dostanie się do brzegu, i że ten który go znajdzie, będzie miał tyle ludzkości, iż odda go na pocztę. Wczoraj o północy okręt nasz otworzył się, tyle wody weszło już do niego, iż żadnej ratunku niema już nadziei. Przed kilką minutami łódź przywiązana do okrętu rozbiła się, niemaż żadnego

sposobu uniknienia okropney przepaści. Przygotowany jestem na wszystko, i mam nadzieję iż Bóg wszechmocny odpuści mi grzechy moje. Zaklinam cię oycze mój, ażebyś miał staranie o dziecku, którego B. * * * mieni mnie być oycem, i którego żem się wypierał, Boga o przepuszczenie proszę. Gdy nie wam więcej po nieszczęśliwym synu waszym nie zostaje, spodziewam się, że o nim pieczę mieć będziecie, tak iakem ja to sobie filnie był postanowił. Chciej pozdrowić matkę moją, i powiedz iey: iż w tej ostatniej chwili, serce moje pała wdzięcznością za czule wychowanie nieszczęśliwego iey syna. Jan Dobie.

Ten list poruczam litości, każdego który go znajdzie, i proszę aby go oddał na pocztę. Niech wam wszystkim Bóg błogosławi. Życie szczęśliwi na zawsze.

Z *Sztokolmu* d. 2. Sierpnia. Donoszą z *Finlandyi*, iż Imperatorowa *Rossijska* granice swoje z tamtej strony filnie opatruie, że przy *Schwankfund* stawia fortecę, i że 600,000. rublów wyznaczyła już na to. Przy *Wilkiela* pracują także około fortyfikacyi, korpusa londowe tudzież eskadra wojennych okrętów i galer, roboty te zakrywają.—Król jutro albo pojutrze oczekiwany jest z powrotem.—Flotta nasza w zupełnej zostaje gotowości, niektóre okręta płacę wojenną odbierają.

Z *Wiednia* d. 10. sierpnia. Od dwóch dni znajduje się tu panujący książę de *Württemberg* z księżną żoną swoją.

Ostatnie z *Stambulu* listy przyniosły wiadomość, że Arabowie w liczbie 60. tysięcy opanowawszy *Mekę*, zrzucili jej szeryfa, a innego postanowili.

Wypis z listu z *Paryża* d. 30. lipca. Zgromadzenie narodowe z pospiechem układa konstytucyą, tudzież urządzenie policyi, i wojskowe, i wkrótce spodziewa się dokończyć tego dzieła, które zapewne w całości oddane będzie królowi, aby się rozpatrzył w całym związku roboty, i zdanie swoje oświadczył. Ze zaś to dzieło będzie obżerne, i do uważnego przeczytania kilku tygodni czasu potrzebuje, slychać, że król będzie proszony, aby wyjechał do *Fontainebleau*, lub do innego domu spoczynku letniego, a to dla tego, aby miał czas wszystko z namysleniem czynić, i w zupełnej, jak mówią, wolności decydować się, czy przyjmie lub nie. Są tacy, co rozumieją, że król całę nie chce przyjąć tej konstytucyi, ale wierzyć temu nie można. Jest atoli podobieństwo, że poda w wielu artykułach projekt modyfikacyi, i że w tym będą wzajemne umowy z zgromadzeniem narodowym, które dziś postępując z przezorną uwagą, może, iż przyjmie ten szrodek dla uniknienia wojny zagranicznej, którą zagrażają kraje bojące się ducha rewolucyjnego.

Z *Madrytu* d. 7. lipca. Przed pięcią dniami w wiosce o mil trzy ztąd, gdy obierano wójta, po tutejszemu *Alcalde*, i gdy nie chiano tego, którego minister na tym miejscu chciał osadzić, wszczął się rozruch. Dragonów dwadzieścia kilka tam stojących, szukając uspokoić zamieszanie, znaleźli mocny odpór w pospólstwie, i przyszło do potyczki, w której czterech żołnierzy, i kilkunastu z pospólstwa zginąć miało. Tego wieczora dwieście szwajcarów z armatą pomaszerowało do pomienionej wsi; gdzie już wszystko cicho, i lud jest uspokojony.

Z *Peterzburga* d. 5. sierpnia. Z okoliczności wyjazdu ztąd na dniu wczorajszym xcia de *Nassau*, domniemywają się niektórzy, iż ten książę ma od Imperatorowy zlecenie wstrzymania P. (księcia) d'Artois, od wszelkiego gwałtownego przedsięwzięcia, i dania mu nadziei, iż dwory umówią się z sobą, aby powściągnąć jakim sposobem naród *Francuzki* od tej zuchwałości, którą wywarł przeciwko królowi.

Z *Bran-*

Z Brandeburgii d. 6. sierpnia. Hrabia Herzberg odjeżdża do dóbr swoich do *pomeranii*, tam zatrudniać się ma pisaniem życia nieboszczyka króla Pruskiego; pomieniony minister znalazł między papierami swemi oryginał ręką własną Fryderyka wielkiego pisany, pod tytułem: *Anti Machiavel*, tudzież wiele innych rękopisów tego króla, które wszystkie do biblioteki Berlińskiej oddać zamysła.

Z Rzymu d. 16. lipca. Spory między stolicą apostołską i dworem Neapolitańskim, wkrótce ukończonemi być mają. Ociec ś. rozkazał Nuncyuszowi swemu w Kolonii X. Pasca, aby imieniem jego witał króla Szwedzkiego, i polecił mu katolików w państwie jego będących. Pomieniony Nuncyusz ma dozór nad misjami w Szwecyi. Król Szwedzki mile przyjąwszy to powitanie, oświadczył, iż życzyby sobie w państwie swoim widzieć Nuncyusza Papieskiego, tudzież mieć w Rzymie Kardynała protektora znajdujących się w Szwecyi katolików.

Z Liworny d. 20. lipca. Znajduje się tu od dni kilku mała Angielska eskadra pod komendą Vice-Admirała Peyton, ta eskadra składa się z jednego okrętu od 50. armat, i z dwóch fregat od 32. i 18. armat. Wkrótce oczekujemy tutaj sześciu Angielskich liniowych okrętów, i czterech fregat.

Z Włoszczyzny d. 27. lipca. Wielki Wezyr Jusuf Pasza z całym swym wojskiem ruszył pod Hirswę dla złączenia się tam z kapitanem Bafzą, który w tym mieyscu 50,000. świeżego wojska na ląd wysadzić ma. Flotta Turecka składa się z wielu okrętów wojennych dobrze w ludzi i armaty opatrzonych, nie licząc wielkiej liczby czayków i małych statków.

Z Paryża dnia 1. sierpnia. Zgromadzenie Narodowe, czyli Sejm Francuzki.

Na sessyi d. 28. lipca ustanowiono dekret na wykończenie fałszywych asygnatów. Gdy dotąd procesa przeciwko tym, którzy fałszywe asygnaty czynili, powoli prowadzone były; przeto instygatora publicznego, który ściganie ich miał zleczone, w urzędzie swego sprawowania zawieszono. — Względem wierzycieli wysłanych z kraju francuzów, uchwalono: iż rzemieślnicy, i inni mający sprawiedliwe pretensye, opłacane będą przez kasę nadzwyczajnych przychodów, z pieniędzy, które taż kasa emigrantom wypłacać ma; także długi PP. de Provence i d'Artois braci Króla, wypłacane i odciągane być mają, od summy miliona, każdemu z nich dawniej wyznaczonego. — P. Merlin donosi: iż w Lille, i w innych mieyscach żołnierzom płacą asygnatami od 5. liwów, których ci na gotowe pieniądze wymienić trudność mają; co sprawuje niektóre dezercye: odesłano do roztrząśnienia deputacyi skarbowey.

Na sessyi d. 29. zawieszony w urzędzie swoim instygator publiczny P. Poverel usprawiedliwia się z zarzutu opieczętowania w procedowaniu przeciwko fałszującym asygnat, i dekret wczorajszy, przeciwny jemu cofnięto. — Dziś chciało wyznaczyć, i wysłać kommissarzy z pośród zgromadzenia, mających jechać do departamentów, dla przyspieszenia wyboru podatków; ale P. Buzot sprzeciwił się temu, i rzekł: „Rozgłaszają, iż przy dekretów rewizyi, dekret „znoszący szlachectwo we Francyi, szczególnie tylko jako „rozporządzenie, a nie jako dekret konstytucyjny uważany „bydź ma: ztąd bojaźń dobrych patryotów; jest zatem „potrzebną rzeczą, ażeby wszyscy przyjaciele konstytucyi „przytomni byli, w ten czas, kiedy ta rewizya dekretów „dziać się będzie. Jeżeli zaś Z. N. kommissarzy do „prowincyi rozesłane, zostanie pozbawione znaczney liczby „patryotów.” P. d'André odpowiada: „iż tylko źle myślą-

cy ludzie, starają się rozszerzać postrachy względem „miarów Z. N.; iż żaden z posłów, którzy się przeciwko „dekretom nie protestowali, nie chce wyrzucić tej konstytucyi, na której utrzymanie przysięgli.” Wszelako wyślanie kommissarzy, i czytanie instrukcyi dać się im mających wstrzymano. — Na przełożenie P. Freteau, iż dekret zabraniający Francuzom wychodu z królestwa, przynosi znaczne szkody rządowi, uchwalono: iż minister zagranicznych interesów umocowanym będzie pod odpowiedzialnością wydawać wszelkie paszporta, stosowne do czynności rządowej, i wszelkich użytecznych prywatnych interesów. — Także, iż 86,000. talarów przez bankierów Rougemont, i Ettinger do Soleure wysłanych, a d. 23. czerwca w Bar sur Aube zatrzymanych, wolno do swojej destynacyi wypuszczone być, z przyłożeniem procentów za ten czas należących. P. Camus składa relacyą o zakonach rycerskich: (*ordres de chevaliers*) utrzymuje; iż wszelkie zakony rycerskie, nie mogą trwać zgodnie z zasadami konstytucyi naszej, a zwłaszcza z dekretami, przez które szlachectwo i wszelkie różnice zasądzone na prawie urodzenia, zniszczone zostały. Co do zakonu maltańskiego mniema, iż żaden francuz będący członkiem ludu samowładnego, i nieuznającego żadnego szlachectwa, nie może oraz być częścią korporacyi, czyli towarzystwa ustanowionego szczególnie na przywilejach starożytney szlachty. Wnosi przeto: ażeby odtąd we Francyi, żadne zakony rycerskie, żadna korporacya na dystrykcyjach zasądzona, uznawane nie były, i tylko te różnice zachowano i przyjęto, które cnocie i zasługom przyznane będą; także, iż każdy francuz, który w obcych krajach zakon jaki, lub znak jego przyjmie, albo się wpisze do korporacyi, zasądzoney na przywilejach szlacheckich; we Francyi postrada używania praw obywatelskich.

P. Antoine i drudzy chcieli ażeby nawet dystrykcyjne wydzielać się mające zasługom, mieysca nie miały, gdyż z tego, dziedziczne różnice, i dawne szlachectwo znowu podniesione być mogły. Żądał jeszcze ażeby tylko król i głowy tych familij, które składają królewską dynastyę, mogli nosić znak różnicy przystrojony trzema kolorami narodowemi. P. Roderer tak położył kwestyę: czyli mają być we Francyi zachowane, korporacye uprzywilejowane, czyli nie? i oświadczając się *negative*, przydał iż po zniesieniu szlachectwa, zakony i order, jako nieczyste zabytki arystokracji, dłużej trwać nie powinny. P. (książę) de Croy nie kontent był z tych ostatnich wyrazów, a P. Malouet uważał: iż zniesienie zakonu Maltańskiego we Francyi, handlowi francuzkiemu na wschodzie, znacznąby szkodę przyniosło, gdy teraz okręty nasze w porcie Malty najlepiej przyjmowane są. Przeto, i za waioskiem P. Chabroud, nie stanowiąc względem zakonu Maltańskiego, który zatym *in statu quo* zostaje; następujący dekret po długich i żywych sporach, wpośród oklasków, mruczeń, śmiechów, okrzyków, świstań, iednym słowem: wpośród głośniego okazywania nagany i radości, szyderstwa i ukontentowania, uchwalono. Imo. Wszelkie zakony rycerskie i inne, wszelkie dekoracye, wszelkie powierzchowne znaki i ozdoby, przez które iakakolwiek różnica z urodzenia jest okazywana, są we Francyi zniesione; i żadne w przyszłości na nowo stanowiące być nie mogą. Zdo. Gdy teraz trwająca dekoracya wojskowa, jest tylko nadgodą honorową i osobistą, przeto aby być zdolnym do otrzymania iey, dosyć będzie wykonania przysięgi obywatelskiej. Ztio. Żaden Francuz niemoże przyjmować iakichkolwiek bądź godności lub tytułów skaffowanych przez dekret d. 19. czerwca 1790. albo przez terazniejszy, ani też używać onych

z wyrazem *bywłego* lub temu podobnym; i wszelkim urzędom publicznym zakazano jest, wzmienione tytuły w aktach publicznych dawać. Deputacya konstytucyjna i sądownicza mają ułożyć kary dla nieposłusznych niniejszemu dekretowi. 4to. Z. N. zostawia sobie ustanowić iedyne i powszechne dystrykcyjne, które cnotom, talentom i ważnym przyśługom krajowi uczynionym, nadane będą. Mimo tego jednak osoby wojskowe zachowają terazniejszą dekoracyą, póki Z. N. względem tego dokładniej nie postanowi. 5to każdy obywatel *francuzki*, który w obcym kraju, żądać będzie, przyimie, albo zatrzyma ozdobę, lub korporacyą zasadzoną na różnicach urodzenia i godności; postrada prerogatywę i prawa *francuzkiego* obywatela. Zdolnym jednak będzie, znajdować się w służbie *francuzkiej* jako cudzoziemiec. — Wybor *dozorcy Delfina* jeszcze do tygodnia odłożono, przez który czas opisane będą powinności jego. — Doniesiono: iż regimenta oskarżone o nieposłuszeństwo przybyły z *osad pod wiatrem do l'Orient*, i że w tym mieście z okoliczności ich powrotu niektóre rozruchy były. Odesłano to do władzy wykonawczej, która przez konstytucyą ma sobie nadaną wszelką moc do przywrócenia porządku.

Na seji d. 30. P. *Alexander Beauharnais* znowu prezydentem obrany — Oficerowie i żołnierze regimentu strzelców *d'Hainaut*, przynoszą podarunek od 300. liwów dla gwardyi narodowych ciągnących do granic. — P. *Freteau* imieniem dyplomatycznej mówi. „Niechę przesfraszac zgromadzenia, ale winien jestem złożyć relacyą o niektórych autentycznych depešach, które deputacya odebrała z *Ra-tyzbony* pod d. 21. lipca. Donoszą w nich, iż sejm *Rzeszy* *Niemieckiej*, uchwalił poprzednicze *conclusum*, wzywające cesarza jako wodza *Rzeszy*, ażeby rozkazał wszystkim cyrkułom, znaczną liczbę żołnierza zgromadzić. Można się dorozumiewać, iż to zebrać się mające wojsko, przeciwko *Francji* czynić będzie. Deputacya odebrała jeszcze inne wiadomości, z których wydaie się za rzecz bardzo do prawdy podobną, iż potencye *niemieckie*, mają w chęci, nieprzyjacielskie kroki przeciwko *Francji*. W tym czasie, w którym machine wojskową, za jednym razem poruścić potrzeba, nie postrzegam w niej całkowitego układu: Z. N. nakazało zaciąg 97,000. gwardyi narodowych, lecz dotąd tego zaciągu nie zaczęto; 60. regimentów znajduję się bez pułkowników, więcej ich jeszcze jest bez innych officerów; niektóre nawet samych tylko unterofficerów mają. Pod *Paryżem* obozuje 2,000. gwardyi narodowych, które zamiast sprawowania karności wojskowej, wszelkich zbytków dopuszczają się; i niewiadomo z czyjego rozkazu tam dotąd obozuja, (dziś wszyscy wyciągnąć mają do granic) — Na wniosek P. *Freteau* uchwalono: iż od jutra zacząwszy, ministrowie co dwa dni donosić mają, o środkach od nich przedsięwziętych dla uskutecznienia dekrétów Z. N. — P. *Chaffey* jeden z wysłanych komisarzy do *Lotaryngii* i *Alzacyi* oznajmuje: iż tameczne fortyfikacye w dobrym są stanie, iż w miastach patryotyzm panuje, iż wpływanie xięży uwodzących ludzi po wsiach coraz się zmniejsza, iż gwardye narodowe tameczne równie jak wojsko regularne są ćwiczone, iż w niektórych miejscach młode dziewczyny obowiązały się przysięgą, niko go nie wziąć za męża, ktoby jedney kampanii na granicach nie odprawił; z 1035. officerów, tylko ich 108. przyłądź nie chciało &c.

(Listy z *Paryża* pod d. 2. sierpnia przez *Hollandyą* przysła donoszą, iż tego dnia uchwalono: że wojsko *generała de Rochambeau* 16. szwadronami kawaleryi i 15,000. gwardyi narodowej, pomnożone bydź ma, iż obóz w *Maubeuge* założony i *generał Luckner* w *Alzacyi* kommandę mieć będzie.)

P. *de Verac* posel nasz w *Szwajcaryi* odebrał zlecenie pojechania do *Porentrui*, dla wykonania u *xcia* biskupa *Bazylijskiego* świeżego dekretu Z. N. — Pewna kompania patryotów *hollenderskich* kupiła tu kościół, klasztor, i obfzerny grunt kanoników *de St Oportune* na ulicy *S. Denis* za 2,200,000. liwów; gdzie chce założyć zabudowanie podobne, ale wygodniejsze do pałacu *royal*. Jeden wydział *paryzki* miał w kościele wzmienionym zgromadzenie swoje, chciał nowym właścicielom płacić od nalicia, ale ci, bez żadney opłaty pozwolili kościoła dopóki projektu swego wykonywać nie zaczę. — P. *d'Orléans* już był w Z. N. bez znaków orderu *S. Ducha*. Król równie jak PP. *de Brissac*, *de Montmorin* i drudzy, jeszcze noszą order, póki sankcyja królewska nie nastąpi. — Z *Hiszpanii* donoszą: iż rząd tameczny zawsze pilne ma oko, na demokratów *francuzkich*. W *Barcelonie* P. *Paugnier* kupiec *paryzki*, i członek Z. N. przytrzymanym został za demokratyczne mowy. — Gwardya narodowa w *Auteil* złożyła kommandanta swego za to, iż żonę swoją obił — Gdy czytano w Z. N. adress z *Montauban* o którym donieśliśmy, a prawa strona starała się przelzkodzić temu czytaniu, P. *Malouet* jeden z jej wodzów, groził, iż opuści sejsyą: klaskano gdy wyszedł, świsłano gdy powrócił, śmiano się gdy został; i adress przeczytano. — Na jednym teatrze, grają tu codzień teraz nowe drama we dwóch aktach pod tytułem: *dzień w Varenne*, czyli poczmistrz *de St Ménéhoud* — Z *Strażburga* donoszą: iż tam wszyscy teraz około naprawy fortyfikacyi pracują. We 2. godzinach przy wesółych okrzykach, i śpiewaniu *ah! ca ira*, więcej się robi, aniżeli w całym dniu przez zwyczajnych robotników; dla tego, że wielu obywatelów, xięża przysięgli, a nawet patryotyczne, a przytym ładne kobiety, ochoczo pracują rydlem i taczkami.

Dalszy ciąg opisanja grobów Królów Polskich.

Znalaziem na szyi *Zygmunta Augusta* złoty proftey roboty łańcuch, na którym wisi krzyż, z jedney strony rubinami i szmaragdami naladzony, z drugiey strony zawiera profte ryfowanie złotnicze N. Panny, trzymającej syna; w nogach tego wielkiego Króla, w podobney trunie leży *Anna*, córka *Zygmunta I.* siostra *Augusta*; korona, berło, jabłko podobne pierwszym; dwa łańcuchy hy ma na szyi, na jednym wisi krzyż ośm rubinami ozdobiony, z boku filigranowa robota; na drugim łańcuchu, medal, na jedney stronie *s. Joachim s. Anna*, we środku N. panna; napis w około: *societas S. Annae 1581* na drugiey w czworogranię legenda z temi słowy: *fructus charitatis, salus*. Pod głową na srebrney nic nie zaśniedziały blasze wiersze.

*Illa Jagellonidum augusto de sanguine creta,
Anna nurus Regum, filia, sponsa, soror,
Magna orta magnis, major virtutibus adunc,
Tam magnam brevis hac continet urna deam,
Accipite saurumata, miseri lugete clientes.
Non domina hac vobis, sed fuit illa parens.*

niżej

Sigismundus III. Pol: Rex inclytus matertera quantum matri alteri opt: merita, debita gratitudinis memor, cum luctu & marore. A. à Christo MDXCVI.

Rymy te czynią honor literaturze *Zygmunta III.* panowania; te dowodzą, że iak podobny jest sposób pisanja Wpau, tak sprawiedliwie wdzięczność króla zbliżając na jednym medalu *Sarbiewskiego* z *Naruszewiczem*, wieki same w guście łączyć umiała.

(reszta potym.)